

Ρεαλιστική η λύση δύο κρατών στην Κύπρο

Ο διευθυντής Επικοινωνίας της τουρκικής προεδρίας Φαχρετίν Αλτούν μιλάει για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και τα σχέδια του Ερντογάν

Συνέντευξη στον ΜΑΝΩΛΗ ΚΩΣΤΙΑΝΗ

«Εσωτερική υπόθεση της Τουρκίας» θεωρεί τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας από μουσείο σε τζαμί ο διευθυντής Επικοινωνίας της τουρκικής προεδρίας Φαχρετίν Αλτούν στη συνέντευξή του στην «Κ», ενώ στην Κύπρο υποστηρίζει τη λύση των δύο κρατών. Στις ελληνοτουρκικές σχέσεις αφού προτείνει τη λύση των θεμάτων βάσει της θεωρίας του «καζάν-καζάν» (win-win), επιρρίπτει όμως τις ευθύνες της έντασης του 2020 στην Ελλάδα και την Κύπρο, ασκεί έντονη κριτική στην Ε.Ε. για το ζήτημα του προσφυγικού.

Για να δημιουργηθεί μια σχέση «καζάν-καζάν» (win-win) δεν υπάρχει άλλος δρόμος από τον διάλογο.

Η Αγία Σοφία είναι εσωτερική υπόθεση της Τουρκίας. Δεν έχουμε να προσβληθούμε ή να διατάσουμε για σιδηρίτση.

Ο κ. Φαχρετίν Αλτούν θεωρείται ένας από τους πιο στενούς συνεργάτες του Τούρκου προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν.

Δεν απειλούμε τα δικαιώματά σας

– Η επικρατούσα άποψη στην Ελλάδα είναι πως η Τουρκία έχει παράνομες και υπερβολικές απαιτήσεις στο Αγιαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Η άποψή σας;
– Όπως ανέφερα και πριν, η Τουρκία προσπάθει να υπερασπιστεί το δικαίωμα της στο Αγιαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Το λέω ξεκάθαρα: Δεν έχουμε βλέψεις στο δικαίωμα ούτε της Ελλάδας ούτε άλλου γείτονα. Στο ζήτημα της Τουρκίας διατυπώθηκε θεωρία πως η ελληνική κοινή γνώμη δεν προστάλιζε να μισώ τρόπο. Παρακολούθησα από κοντά τα ελληνικά μέσα ενημέρωσης. Απορία όταν διαβάζω στις εφημερίδες πως η Τουρκία είναι στα πρόθυρα να επιβάλει στην Ελλάδα ΑΚΡ, η επικρατούσα άποψη μπορεί να μην αντικατοπτρίζει πάντα την αλήθεια. Εν συντομία, αυτό που έκανε η Ε.Ε. με τον άνθρωπο, εμείς πρέπει να το κάνουμε με τον πλοίο της περιοχής μας. Παύση, στη λύση μπορούμε να φτάσουμε μόνο συνομιλώντας. Γι' αυτό τον λόγο εμείς, παρά τις επιφυλάξεις της Ελλάδας, με ειρηνικό θέσμο την άποψη του διαλόγου.

Ο κ. Αλτούν θεωρείται ένας από τους πιο στενούς συνεργάτες του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, καθώς σχεδόν σε κάθε δραστηριότητα είναι δίπλα του. Στις επικοινωνίες και τις συναντήσεις του Τούρκου προέδρου με τους ξένους ηγέτες, στις περιόδους του εντός της Τουρκίας, μέχρι και κατά τη διάρκεια της προεκλογικής της Παρασκευής ο κ. Αλτούν είναι πάντα μαζί του. Θεωρείται πως παίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της επικοινωνιακής παρουσίας και της πολιτικής της τουρκικής κυβέρνησης.

Ο Φαχρετίν Αλτούν δεν παραχωρεί συχνά συνεντεύξεις σε ξένα μέσα ενημέρωσης και συννήδους προτιμάει να δημοσιεύσει δικό του κείμενο σε έντυπα ή στο Twitter για ζητήματα που αφορούν την επικαιρότητα.

– Θα ήθελα να ξεκινήσω με μια ερώτηση στις επικρατούσες. Γίνονται εδώ και χρόνια προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού στο πλαίσιο του ΟΗΕ, αλλά κάθε χρόνο στη βόρεια Κύπρο πραγματοποιούνται τέλετα στις 20 Ιουλίου. Ενώ φέτος θα υπάρχει και η συμμετοχή του προέδρου της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν και μεγάλου μέρους της κυβέρνησης. Αν δούμε τα μνημόνια, ποιος είναι ο στόχος και η πρόθεση της Τουρκίας; Παρά τα μνημόνια που έχει στείλει και τις προεπιδοτήσεις τις οποίες έχει απευθύνει η Ε.Ε. στο θέμα του Κυπριακού, τι θέλει να κάνει η Αγκυρα;

– Η Τουρκία σε κάθε περίοδο που την ενδιαφέρει επιθυμεί την επίλυση των προβλημάτων με διάλογο και να επικρατήσει η ειρήνη. Αυτό ισχύει και για το ζήτημα της Κύπρου. Οι Τουρκοκύπριοι υπέστησαν τα βίαια γεγονότα τα οποία συνέβησαν και για δεκαετίες περίμεναν από τους Ελληνοκύπριους να συμπεριφερθούν λογικά. Είπαν «ναι» στο σχέδιο Ανάν. Κατά την άποψή μου, η πιθανότητα συμβίωσης των δύο κοινοτήτων εξαλείφθηκε όταν οι Ελληνοκύπριοι εντάχθηκαν στην Ε.Ε. Παρ' όλα αυτά, για πολλά χρόνια υπήρξε προσπάθεια με καλή πρόθεση. Όμως και η καλή πρόθεση έχει τα όριά της. Πια όλοι βλέπουμε πως δεν είναι δυνατόν

να υπάρχει συμβίωση κάτω από την ίδια στέγη. Από την ώρα αυτή και μετά, οι δύο κοινότητες μπορούν να ζήσουν ειρηνικά ως πολίτες δύο γειτονικών κρατών. Θα πρέπει να είμαστε ρεαλιστές, αν δεν θέλουμε να αφήσουμε αυτή τη διαφορά ως κληρονομιά στα παιδιά μας. Η πιο ρεαλιστική λύση είναι αυτή των δύο κρατών, με την «ΤΔΒΚ» να έχει ίσα δικαιώματα με τον νότιο γείτονα της.

– Ο πρωθυπουργός της Ελλάδας Κυριάκος Μητσοτάκης στη συνέντευξή του στην εφημερίδα μας εξέφρασε την πρόβλεψη πως το καλοκαίρι του 2021 στο θέμα των ελληνοτουρκικών σχέσεων θα είναι πιο άμερο σε σχέση με αυτό του 2020. Ποια είναι η άποψή σας; Ο διάλογος επικοινωνίας και διάλογος μπορούν να μετατρέψουν το Αγιαίο και την Ανατολική Μεσόγειο από θάλασσες ανταγωνισμού, σε θάλασσες συνεργασίας; Θα δούμε τα οφέλη της συνάντησης Μητσοτάκη - Ερντογάν;

– Η Τουρκία πρώτα με την Ελλάδα αλλά και με όλους τους γειτονούς της επιθυμεί να έχει καλές σχέσεις. Βέβαια περιμένει και σεβασμό από τους γειτονούς της. Δεν είμαστε εμείς ο λόγος της έντασης μεταξύ της τελευταία χρόνια μεταξύ των δύο χωρών. Δυστυχώς κάποιοι Έλληνες πολιτικοί μαζί με Ελληνοκύπριους πολιτικούς έθεσαν κάποιες βαρβαρικές θέσεις που αγνοούσαν τα δικαιώματα της Τουρκίας και των Τουρκοκυπρίων. Αυτούς τους ισχυρισμούς που δεν ήταν σύμφωνοι με το διεθνές δι-

και τους παρουσιάζαν στον ελληνικό λαό σαν να είναι ήδη δικά τους δικαιώματα. Ταυτόχρονα με αυτούς τους ισχυρισμούς προσπάθησαν να φέρουν αποτέλεσμα βολισμένοι στην αλληλεγγύη της Ε.Ε. προς τα μέλη της. Η Τουρκία έκανε τα απαραίτητα βήματα για να υποστηρίξει τα δικά της δικαιώματα που παράγονται από το διεθνές δίκαιο, όπως και αυτά των Τουρκοκυπρίων. Σήμερα αυτό το σχέδιο δεν πέφει. Δεν είναι και ακριβόδικαιο. Η προσδοκία μας από την ελληνική πλευρά είναι να μην επιμένει στους βαρβαρικούς ισχυρισμούς της και να σκεφθεί τρόπους εκμετάλλευσης του πλούτου της περιοχής από κοινού με ειρηνικό τρόπο.

– Υπάρχουν πολλά, μεγάλα προβλήματα και διαφορές μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας, τα οποία δεν επιλύθηκαν για πολλά χρόνια. Λόγω αυτών των προβλημάτων το 2020 κορυφώθηκε η ένταση μεταξύ των δύο χωρών. Κατά την άποψή σας ποιος είναι ο τρόπος επίλυσης των προβλημάτων; Ο διάλογος, τα διεθνή δικαστήρια...

– Δεν πιστεύω πως υπάρχουν πολλά, μεγάλα και δυσεπίλυτα προβλήματα μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας. Δεν μπορούμε όμως να τερματίσουμε από μόνοι μας τις διαφορές μεταξύ των δύο κρατών. Πρέπει να τονίσω πως ο διάλογος και το διεθνές δικαστήριο δεν είναι το ένα ή εναλλακτικό του άλλου. Για να δημιουργηθεί μια σχέση «καζάν-καζάν» (win-win) δεν υπάρχει

άλλος δρόμος από τον διάλογο. Καθότι, συνολικότερα κι αν μείνει κάποιο θέμα που δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε, τότε το οδηγούμε σε έναν μηχανισμό που βρίσκεται στο καταστατικό του ΟΗΕ. Δηλαδή αυτοί οι δύο παράγοντες (ο.σ. διάλογος ή δικαστήριο) δεν είναι εναλλακτικοί, αλλά συμπληρωματικοί.

– Θέλω να σας ρωτήσω για την Αγία Σοφία. Υπάρχουν πολλά ερωτήματα για την απόφαση της μετατροπής της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, ενώ μέχρι περίπου λετούργουσε ως μουσείο. Γιατί τώρα; Από το 2002 το κόμμα ΑΚΡ είναι στην κυβέρνηση της χώρας και πέτυχε ελθόντα αυτή η απόφαση. Μήπως για ημνημόνιο Παγκόσμιος Πολιτιστικός Κληρονομιάς της UNESCO. Κατά την άποψή σας αυτό έχει οποιαδήποτε επικοινωνιακό όφελος για την Τουρκία και κυρίως στον δυτικό κόσμο;

– Στην υπόθεση της Αγίας Σοφίας υπάρχουν ζητήματα τα οποία δεν έχουν κατανοηθεί σωστά. Μπορεί αυτός ο χώρος αρχικά να χτίστηκε ως εκκλησία, όμως για πολλούς αιώνες χρησιμοποιήθηκε ως τζαμί. Η μετατροπή σε μουσείο είναι μια υπόθεση των τελευταίων 70-80 ετών. Αρα δεν μετατράπηκε σε τζαμί ένα μουσείο. Δεύτερο θέμα είναι πως την απόφαση αυτή δεν την πήρε η κυβέρνηση, αλλά το δικαστήριο. Το ανάγωτο δικαστήριο στη δική έκρινε πως παρορίσταναν οι όροι των βαρβαρικών ιδρυμάτων. Και βάσει της απόφασης έγιναν τα απαραίτητα βήματα. Η προσεχική των μουσουλμάνων στην

Αγία Σοφία δεν αλλάζει το ότι αυτός ο χώρος είναι κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας. Μπορούμε να έχουμε ένταση στην προσεχική στην Παναγία της Παρισίων επειδή είναι στη λίστα της Παγκόσμιας Κληρονομιάς; Η Αγία Σοφία είναι εσωτερική υπόθεση της Τουρκίας. Δεν έχουμε να προσβληθούμε ή να διατάσουμε για σιδηρίτση.

– Θα ήθελα να αναφερθώ και στο ζήτημα της προσπίεσης ανατροπής της κυβέρνησης του προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν με στρατιωτικό πραξικόπημα. Στην Ελλάδα και την Ευρώπη υπάρχουν πολλές απόψεις που εκφράζονται για τα όσα συνέβησαν εκείνη την ημέρα. Θεωρίες πως δεν ήταν μια πραγματική απόπειρα πραξικοπήματος, αν ήταν δεν θα είχε πραγματοποιηθεί στις 8 το βράδυ. Θα μας πείτε την άποψή σας και όσα θέλετε;

– Δεν πιστεύω πως η πραγματικότητα είναι αναοσιτή σε ερμηνείες. Είναι φανερά όσα συνέβησαν τα 15η Ιουλίου, οι δράστες και οι στόχοι τους. Βάσει μιας πληροφορίας που καταγγέλλθηκε στις υπηρεσίες πληροφοριών μας, έγιναν οι έρευνες και οι πραξικοπηματίες

που είχαν στόχο να ξεκινήσουν τα μεσάνυχτα, με τη σκέψη πως αποκαλύφθηκαν έκαναν βήμα τις βαρβαρικές άρες. Υπάρχουν αποδείξεις πως αυτά ή επίθεση πραγματοποιήθηκε από την τρομοκρατική οργάνωση ΡΕΤΟ που ο ηγέτης της βρίσκεται στις ΗΠΑ. Στις 15 Ιουλίου η Τουρκία δέχθηκε μια συνθηκτική επίθεση. Σκεφθείτε τα ελληνικά μαχητικά να βομβαρδίζουν την Αθήνα, τα ορματιστά μας να περνούν πάνω από τα ασφάλεια και να εκτελούνται οι πολίτες στα μέση του δρόμου. Εγώ δεν επιθυμώ καμία κοινωνία να ζήσει τέτοια γεγονότα.

Από την άλλη, η 15η Ιουλίου έδειξε πως ο πρόεδρος μας έδωσε αυξήσεις τοπική διοίκηση στον τουρκικό λαό και πως ο λαός μας προστάτησε και πως κάποιος τη δημοκρατία. Να πραγματοποιήσουμε άλλο ένα σημείο: Πιστεύω πως οι Ευρωπαίοι φίλοι μας δεν έχουν καταλάβει αρκετά το τραύμα που ζήσαμε με τη 15η Ιουλίου. Δεν έδωσαν την απαραίτητη υποστήριξη στην Τουρκία. Θυμηθείτε τους προεκλογικούς που η Ελλάδα τους παραχώρησε δικαιώματα ασύλου. Αυτοί οι άνθρωποι διέφυγαν με στρατιωτικό αεροπλάνο στην Ελλάδα, όταν στήληθηκαν πως η απόπειρα πραξικοπήματος απέτυχε. Αυτοί οι πραξικοπηματίες όχι μόνο δεν εκδόθηκαν στην Τουρκία αλλά και έφυκαν μετακρίσιμα πολιτικού πρόσφυγα. Περιμέναμε διαφορετική συμπεριφορά από τη γενική μας Ελλάδα, που έχει τόσο καλά την πραγματικότητα των πραξικοπημάτων. Και ακόμα περιμένουμε.

– Η Τουρκία έκανε βήματα με στόχο τη βελτίωση των σχέσεων της με την Αίγυπτο, με την Ελλάδα και με τη Γαλλία. Μήπως πιστεύετε πως τα προηγούμενα χρόνια η τουρκική πλευρά έκανε και λάθη;

– Η βόσκια αρχή της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής δεν έχει αλλάξει εδώ και 100 χρόνια. Είναι στο χώρο, ειρήνη στον κόσμο. Κάτι περίοδοι μπορούν να προκαλέσουν διαφορές και εντάσεις μεταξύ των κρατών. Αυτές τις φάσεις δεν μπορούμε να τις χαρακτηρίσουμε λανθασμένες ή ορθές. Να δώσουμε ένα ξεκάθαρο παραδείγμα. Όπως είναι γνωστό, στο Λιβάνο κάθε μέρα αποκαλύπτονται αμβροχικοί τάφοι. Η νόμιμη κυβέρνηση της Λιβάνος εκκάλυψε βροχόθετα στα διεθνή κοινότητα, αφού ο Χαλίφα Χαφτάρ που έκανε αυτά τα εγκλήματα κατευθύναν προς την πρωτεύουσα. Η Τουρκία δέχθηκε να βοηθήσει. Αν δεν ήμασταν εμείς, παρόμοια εγκλήματα θα μπορούσαν να είχαν συμβεί στην Τρίπολη. Θα πρέπει να μετανιώσουμε γι' αυτό; Η Τουρκία, όπως όλα τα κράτη, ανάλογα τις συνθήκες τις εποχές, στο πλαίσιο των εθνικών συμφερόντων της, καθορίζει την πολιτική της και την ασκή. Βέβαια με όλους τους συμφωνητές μας επιθυμούμε καλές σχέσεις. Στην εξωτερική πολιτική όμως δεν χωράει ρομαντισμός και δεν μπορεί να ονειροπολεί.

Στο προσφυγικό, ισχυρή Τουρκία σημαίνει ισχυρή Ευρώπη

– Αυξάνονται οι απόψεις στον Τύπο της Δύσης πως η Τουρκία απομακρύνεται από την Ευρώπη. Κατά την άποψή σας η Τουρκία που στρέφει την πορεία της;

– Η Τουρκία έχει παρουσία και συμπεριφορά σε διάφορες περιοχές. Σήμερα παίζουμε έναν αποτελεσματικό και εποικοδομητικό ρόλο από την Αφρική μέχρι τη Λατινική Αμερική, τον Καύκασο, την Κεντρική Ασία, τα Βαλκάνια και τη Μέση Ανατολή. Αν το δούμε με αυτή τη σκοπιά η Τουρκία είναι και βαλκανικό κράτος αλλά και κράτος της Μέσης Ανατολής. Όπως είναι μια γεωγραφικά χώρα και μια χώρα της Μαύρης Θάλασσας αλλά και του Καυκάσου. Στη διεθνή σκηνή αυτές οι ταυτότητες δεν εξαιρούν η μία την άλλη. Κάποιοι εδώ και χρόνια κάνουν τη συζήτηση για την τουρκική εξωτερική πολιτική και μιλούν «για μετανάστευση που άδυνα». Αυτούς που πιστεύουν τέτοιους ισχυρισμούς

Είναι λανθασμένη πολιτική των ΗΠΑ να προσπαθούν έναν τρομοκρατία που επιχειρεί να οργανώσει πραξικόπημα στην Τουρκία.

μπορούμε να τους χωρίσουμε σε δύο ομάδες. Πρώτα υπάρχουν αυτοί που εννοούνται από την αποτελεσματικότητα της Τουρκίας επειδή κινείται σύμφωνα με τα συμφέροντά της. Αυτοί έχουν κάποιους δικούς τους ισχυρισμούς. Η δεύτερη ομάδα όμως είναι αυτοί που ακολουθούν τους ισχυρισμούς και δεν γνωρίζουν τον πραγματικό λόγο. Εμείς δεν κινούμαστε λαμβάνοντας στα σοβαρά αυτούς τους ισχυρισμούς. Η Τουρκική Δημοκρατία έχει μια ριζωμένη κρατική παράδοση και

διαθέτει έναν ισχυρό ηγέτη. Εμείς κοιτάμε τη δουλειά μας.

– Υπάρχει κάποια εξέλιξη στις σχέσεις με τις ΗΠΑ; Τι είδους βήματα αποφασίζονται στις συνομιλίες που έγιναν για τους 5-000 και τα F-35;

– Η Τουρκία και οι ΗΠΑ είναι τα δύο μεγαλύτερα μέλη του ΝΑΤΟ. Έχουμε βαθιές, πολυεπίπεδες και μακροχρόνιες σχέσεις. Τα κέρδη δεν σημαίνει πως πάντα και σε κάθε συνθήκη θα έχουν τις ίδιες απόψεις. Οι προσδοκίες για τις διμερείς σχέσεις μπορούν να αλλάξουν. Σημσία έχει να βρεθούμε σε κοινό παρονομαστή και να υπερασπίσουμε τους πολίτες μας στην ειρήνη και στη σταθερότητα. Δεν είναι μυστικό πως με τις ΗΠΑ έχουμε διαφωνίες στα ζητήματα όπως το ΡΕΤΟ ή το ΡΚΚ/ΡΥΔ. Είναι λανθασμένη πολιτική της χώρας που την αποκαλύπτει στρατιωτικό εταίρο, να προστατεύει έναν τρο-

μοκρατία που επιχειρεί να οργανώσει πραξικόπημα στην Τουρκία, όπως να προστατεύει και μια οργάνωση που στοχεύει τους πολίτες μας. Με τον ίδιο τρόπο και οι ΗΠΑ, από τη δική τους σκοπιά, ίσως να έχουν σημαία να τα οποία δεν συμφωνούν. Σημσία έχει τα προβληματικά σημεία να τα βάλουμε σε παρένθεση και να στοχεύσουμε σε τμήματα συνεργασίας. Αυτό δεν αφορά μόνο τις σχέσεις της Τουρκίας με τις ΗΠΑ. Τα βήματα που θα κάνουμε μαζί στο Αιγανιστάν είναι το καλύτερο παράδειγμα.

– Θα ήθελα να αναφερθώ και στο ζήτημα του προσφυγικού. Πέρσι η Τουρκία, στην περιοχή του Έβρου, άνοιξε τα σύνορα στους πρόσφυγες και έτσι προέκυψε μεγάλη κρίση με την Ελλάδα. Γιατί συνέβη αυτό; Μπορεί να ζήσουμε πάλι μια παρόμοια κρίση;

Ελίψη οράματος και στρατηγικής της Ευρώπης. Όπως ξέρετε, κάναμε μια συμφωνία το 2016. Στο πλαίσιο αυτό, δημιουργήσαμε έναν μηχανισμό για όσους θέλουν να ζήσουν άσυλο να πηγαίνουν στην Ευρώπη με τον νόμο όμοιο. Οπότε, η Ε.Ε. και δεν θέλουμε να υποκρούμε τις οι οποίες προκύπτουν από τη συμφωνία και δεν θέλουμε να καταλάβει το βάρος που έχει επισημιαί η Τουρκία στο προσφυγικό κύμα που δημιουργήθηκε από τη Ζυρίχη. Τότε η Τουρκία πια να εφαρμόσει από μόνη της τις υποχρεώσεις μιας συμφωνίας που η Ε.Ε. δεν την τήρησε; Αρα αν υπάρχει πρόβλημα, τότε πρέπει να το ψάξουμε στις Βρυξέλλες.

– Η Τουρκία στο ζήτημα των προσφύγων τα τελευταία 10 χρόνια έκανε περισσότερα από όσα των αναλογούν. Ο ο τουρκικός λαός δεν είχε επιδείξει ανθρωπιά και ήθος, η μιση Σύρια σήμερα θα ήταν στην Ευρώπη. Εμείς δεν κάναμε μόνο μια απλή φιλοξενία. Δημοιου-

γισμός ζώες ασφαλείας καθαρίζοντας περιοχές που ελέγχονταν από το ΡΚΚ και το ISIS. Στις περιοχές αυτές παρέχονταν υπηρεσίες υποδομών, παιδείας και υγείας. Όταν παρέλαχε αυτές τις βασικές συνθήκες εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι επέστρεψαν στα εδάφη τους. Στις περιοχές αυτές ξεκίνησαν και πάλι η παραγωγή και το εμπόριο. Το λέω ξεκάθαρα: Ο πιο αποτελεσματικός τρόπος αντιμετώπισης των προσφυγικών ροών είναι να λυθούν τα προβλήματα στην πηγή τους, η υποστήριξη στην Τουρκία να μη μείνει αυτή η στήριξη μόνο οικονομικό επίπεδο. Γι' αυτό και η συμφωνία πρέπει να επικαιροποιηθεί. Αν η Τουρκία είναι ισχυρή τότε και η Ευρώπη θα είναι ισχυρή. Όμως αν στα δομικά προβλήματα ψάχνουμε καταπραυντικές λύσεις τότε αυτή η «κρίση» δεν θα τελειώσει. Είναι ουτοπία να προσδοκώμε πως αυτά τα δομικά προβλήματα θα τα επιλύσει η Τουρκία μόνη της